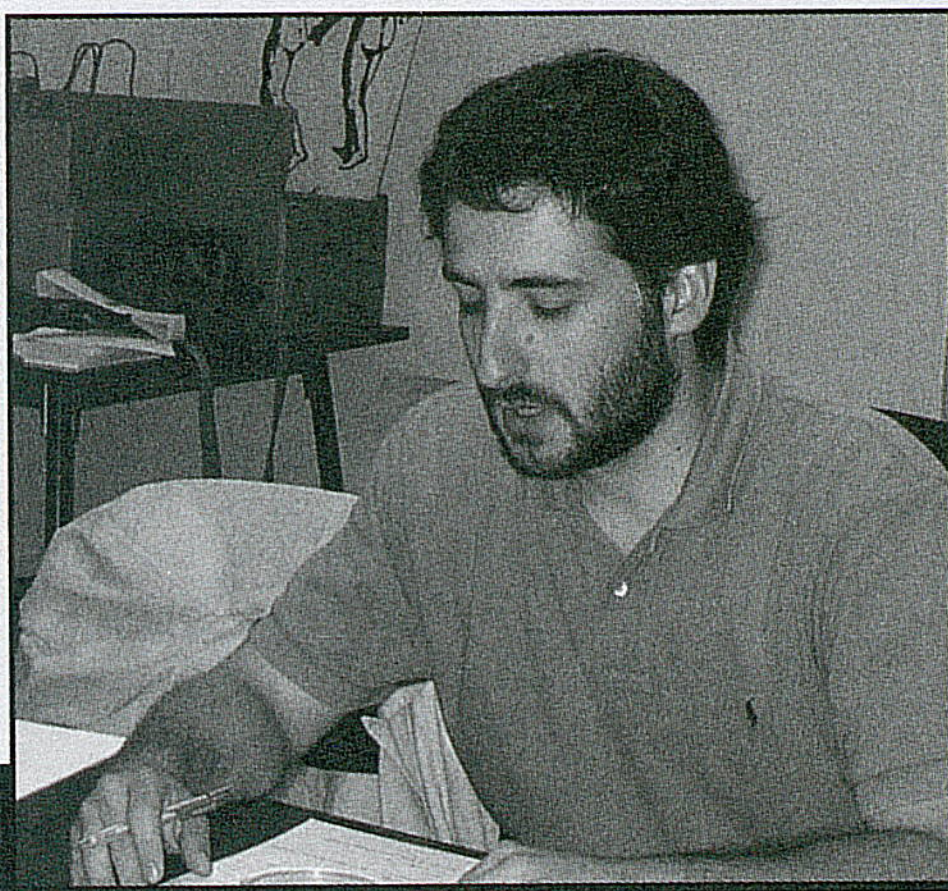

Cloenda

20a Diada Andorrana

Èric Jover i Comas

La Diada d'Andorra d'enguany ha estat un èxit, amb unes ponències de gran interès que han enfocat des de diferents perspectives la temàtica proposada del capital social. Cal destacar que aquest fet encara té més valor si es considera que el capital social és un concepte abstracte que presenta certes dificultats a l'hora de copsar-lo. Tant en l'obertura realitzada per la presidenta de la SAC, Àngels Mach, com en diferents ponències, s'ha intentat definir el concepte de *capital social* sigui a partir de la definició que en fa el Banc Mundial com les de diferents intel·lectuals. Però resumint, el que podríem dir és que el capital social d'una societat és una suma d'intangibles que poden relacionar-se amb fets tan trivials com el valor que té la paraula donada, una ferma encaixada de mans, una llengua per entendre's i, sobretot, sentir-se part d'un projecte comú de país. De fet, el capital social no és res més que la confiança que existeix entre els diferents membres de la societat.

Però el concepte de capital social no s'exhaureix amb aquest vessant lleugerament bucòlic. En efecte, diferents ponents han aportat dades que demostren que aquest capital social té conseqüències en el desenvolupament econòmic i social del país. Com menys capital social, menys desenvolupament econòmic i menys qualitat de la democràcia. En un país on la gent no és solidària per si mateixa, l'Estat ha de tenir una presència més activa, eixamplant el seu funcionariat i augmentant una sempre costosa estructura burocràtica. Així doncs, veiem que, tot i ser un concepte abstracte, el capital social té conseqüències importants en les nostres societats. És hora de fer un exercici d'introspecció i de saber com anem de capital social a casa nostra.

Primer de tot, hem de ser conscients de la dificultat de quantificar aquest tipus de paràmetre. El ponent Joan Micó ens ha explicat com s'han d'utilitzar dades indi-

rectes per arribar a fer-ne una valoració i ens ha presentat els resultats de les últimes enquestes realitzades a Andorra. Les dades presentades ens situen de ple en el context europeu, en presentar resultats similars als dels nostres veïns. Aquests resultats, segons la majoria de conferenciants, es correspondrien amb una progressiva degradació del nostre capital social que estaria íntimament correlacionat amb els valors intrínsecs de la nostra societat tradicional. En aquest sentit, aquesta societat tradicional s'ha anat dissolent amb l'arribada de la pretesa modernitat.

És evident per a tothom que l'espectacular creixement que ha tingut Andorra des de mitjan segle XX no s'ha fet sense problemes. Potser la part més remarcable d'aquest creixement i també la que ha tingut més conseqüències pel que fa al capital social és l'augment demogràfic que ha patit Andorra. En efecte, Andorra va passar de tenir 6.189 habitants el 1955 a tenir-ne 65.227 el 1993; és a dir va multiplicar la seva població per deu en menys de cinquanta anys. És evident que aquesta progressió no ha vingut donada solament pel creixement vegetatiu de la població sinó que la immigració hi ha tingut un rol destacadíssim. Aquest fet és especialment rellevant si es considera que diferents pensadors han vinculat una immigració important com un dels principals causants del descens del capital social. A més, en el cas d'Andorra tenim l'agreujant que una part d'aquesta immigració té un marcat caràcter estacional, fet que fa gairebé impossible la seva integració i dificulta la construcció d'una societat homogènia.

Però la Diada Andorrana no ha estat tan sols una llista de les deficiències del nostre país, sinó que s'han intentat identificar quins són els paràmetres que ens poden ajudar a augmentar, o si més no mantenir, el nostre capital social. S'ha fet especial esment de la importància del teixit associatiu per vertebrar la nostra societat. Aquest teixit d'associacions diverses i ONG han de fer de pal de paller de la nostra societat civil per ajudar a integrar en un projecte de país tots els habitants de les Valls, vinguin d'on vinguin, al voltant de valors comuns com poden ser, entre d'altres, la solidaritat o la cultura.

Els mitjans de comunicació, que alguns anomenen el quart poder, també tenen molt a dir quant al manteniment del capital social. Els mitjans de comunicació nacionals tenen la responsabilitat d'informar però també de formar els seus lectors. Poden fer que el lector, vingui d'on vingui, se senti part de la realitat d'un país i esdevenir així una important eina d'integració al país, a la llengua i a la nostra cultura. En aquest sentit, tenen la possibilitat de transmetre als lectors els valors que nosaltres volem que siguin els eixos vertebradors de la nostra societat.

Hem parlat del quart poder, però els tres altres també hi tenen gran importància. L'executiu perquè és el que ha de marcar el *tempo* de l'activitat política al país i ha de gestionar el dia a dia per orientar-nos cap al model de país que els seus votants li han demanat. El capital social serà molt dependent del model que triem. A més, en la seva gestió diària, el nostre govern, conjuntament amb els comuns, també té

uns serveis socials que estan orientats a ajudar la població en general, però fent un especial èmfasi en els sectors més desprotegits, a viure en unes condicions de vida dignes. El poder legislatiu no en resta exclòs i tindrà la tasca d'elaborar una llei del voluntariat; el projecte de llei ja existeix –i de moment no sembla que tingui el suport majoritari de les associacions– i hauria de contribuir a crear un marc on es facilitin les tasques de les associacions que tan beneficioses són per a la societat. Finalment, el Sr. Pere Canturri, raonador del ciutadà, ha fet notar que el poder judicial haurà de reforçar cada cop més la reinserció dels presos en la societat, ja que hauria de ser un dels principals objectius de les penes de privació de llibertat. En efecte, tan sols una bona reinserció pot fer minvar el problema creixent arreu dels delinqüents reincidents.

No vull oblidar-me de fer esment d'alguns dels pilars tradicionals de la nostra societat que també tenen i han de tenir un rol important en la preservació i reconstrucció del nostre capital social. Vull destacar especialment el paper de la dona, que ha estat a Andorra el pal de paller de la nostra societat, com ens ho han recordat la Sra Pilar Triquell i la Sra. Mari Carmen Barbero, i també recordar els valors derivats de la tradició cristiana. En el pas a la modernitat hem abandonat el nucli bàsic de la nostra societat tradicional, la família, per caure en l'individualisme més exacerbant, amb uns més que dubtosos resultats. En aquest sentit, ha estat especialment emocionant la ponència de mossèn Ramon Rossell, que ha recordat la tasca que ha realitzat i que realitza a les colònies d'AINA. Una tasca constant de formació tant dels més joves com dels monitors en valors essencials de convivència i amor als joves que el dia de demà, superant l'individualisme, seran part integrant d'aquest teixit social que busquem reformar.

En conclusió, en la 20a Diada d'Andorra s'ha tractat un problema llunyà i alhora proper, el del capital social. Per valorar l'estat de salut d'un país s'acostuma a emprar fredes dades macroeconòmiques, com el gastadíssim PIB, quan, si realment volem saber com es troben les nostres valls, el que hem de fer és passejar pels seus carrers, parlar amb la seva gent i mirar com viuen o més aviat com conviuen.

Èric Jover i Comas

*doctor en química, vocal de la junta de la SAC i
coordinador dels Debats de recerca*